
A JUGOSZLÁV DEMOKRATA KEZDEMÉNYEZÉS EGYESÜLETE

(Udruženje za jugoslovensku demokratsku inicijativu)

1. Udruženje za jugoslovensku demokratsku inicijativu (UJDI) – a Jugoszláv Demokrata Kezdeményezés Egyesülete (JDKE). Szimbólumunk a mellékelt újság első oldalán.
2. Megalapítás Zágrábban, 1989. február 2-án. Bejegyezve 1989. december 29-én, Titogradban.
3. Mellékelve.
4. Mellékelve.
5. Nem.
6. A JDKE (UJDI) a maga teljesen önálló alapszervezetein keresztül fejt ki ténykedését, továbbá a Végrehajtó Bizottság, valamint a Programbizottság révén (ez utóbbi a Szarajevóban, január 20-án megtartott közgyűlés után lépett az addigi Tanács helyébe). Nem politikai pártként működik, hanem csak előmozdítani kívánja a demokráciát a szövetségi Jugoszláviában.
7. Végrehajtó Bizottság, elnöke Novak Jauković; Programbizottság, elnöke Žarko Puhovski (tagok: Vesna Pešić, Abdulah Sidran, Rastko Močnik, Škeljzen Malići, Ljubomir Cuculovski, Nenad Dimitrijević).
8. Egyesületünknek 20 alapszervezete van, mégpedig minden köztársaság és tartomány fővárosában és egy sor másik nagyvárosban (Split, Eszék, Mostar, Tuzla stb.).
9. Az alapszervezetek a kibővített Végrehajtó Bizottság és a Közgyűlés által kapcsolódnak a szervezet egészéhez.
10. Mintegy 1500.
11. Titograd, Cetinjski put bb.
12. Tájékoztatói szervünk a Republika. Szerkesztőség: Zagreb, Trg žrtava fašizma 13. Főszerkesztő: Srđan Dvornik.
13. Egyesületünk elsősorban törvényalkotói kezdeményezései révén fejt ki ténykedését, amit legutóbb az új alkotmány meghozatalára vonatkozó kezdeményezésünkkel egészítettünk ki évi közgyűlésünkön (az új alkotmány téziseit szintén megjelentettük a Republikában). Eszerint az ország új alapokmányát az Alkotmányozó Nemzetgyűlésnek kellene meghoznia, amelyet a jelenlegi alkotmány módosítása alapján hívnának össze. Egyesületünk jelenleg az egyetlen politikai szervezet Jugoszláviában, amelynek az ország minden részében vannak tagjai.
14. Egyesületünk nem vesz részt a választásokon – kivéve az Akotmányozó Nemzetgyűlés összehívásával kapcsolatos esetleges választásokat.
15. –
16. –

Zágráb, 1990. február 20.

Žarko Puhovski,
a Programbizottság elnöke, s. k.

A JDKE (UJDI) KIÁLTVÁNYA

Jugoszlávia már évek óta olyan politikai, kulturális és gazdasági helyzetben van, hogy a megsemmisülés fenyegeti eddigi fejlődésének minden vívmányát és lakosainak számottevő része lényegesen nehezebb életkörülmények közé kerül. A nemzeti és szociá-

lis megosztottság már most is, de távlatilag még inkább lehetetlenné teszi az együttélést az országban, a demokratikus berendezkedés hiánya pedig akadályozza a lehetséges fordulatot.

1. Ebben a helyzetben a Jugoszláv Demokratikus Kezdeményezés Egyesülete alapvető indítéknak tekinti megalapításakor azt a tényt, hogy Jugoszláviában ma egyetlen olyan politikai kezdeményezés sincs, amely jugoszláv jellegű s egyben demokratikus lenne.

2. Törekvésében, hogy demokratikus kezdeményezést vigyen be Jugoszlávia politikai életébe, Egyesületünk a következő előfeltételekből indul ki:

a) Jugoszlávia ma olyan államként létezik, amely nem demokratikusan szerveződött, nem demokratikusan azonosított, fennálló alkotmányos formája és jogi rendszere pedig nem alkalmas egy olyan nyilvánosság kialakítására és működésére, amely kifejezhetné az érdekek és eszmék meglévő különbözőségét, egyediségeit és másságait, hogy szembeállításuk útján általánossá váljanak, s megfeleljenek a többségnek olyan feltételek közötti érvénnyel, melyek mindenki számára elfogadhatók;

b) Jugoszlávia ma sokféle politikai ügyben csak mint az előzetesen nemzetállamilag jóváhagyott határozatok következménye létezik, úgyhogy szervezetének föderatív szintjéből csaknem teljesen hiányzik a szubjektivitás, ami állampolgárainak közvetlen döntéshozatalából megilletné;

c) Jugoszlávia – óriási politikai, gazdasági és kulturális nehézségek árán – egy olyan politikai rendszer közvetítésével működik, amelyet rákényszerítettek a társadalomra és külön a gazdaságra, megakadályozva az egyént – mint szubjektumot –, hogy megszervezze saját életét, s hogy másokkal társulva előmozdítsa önnön anyagi, szellemi és politikai boldogulását az egyéni érdekek és a szolidáris korrekciók elve alapján;

d) Az állami és pártvezetőknek rendszerszerűen biztosított kiváltságok miatt Jugoszláviában nem intézményesülhet demokratikus szuverenitásában a nép, amely magában foglal minden állampolgárt, függetlenül azok egymástól eltérő – de szükségszerűen tiszteltben tartott – nemzeti, nemi, foglalkozásbeli, vallási, politikai, szociális, kulturális és egyéb sajátosságaitól.

3. Ebből eredően tevékenységével az Egyesület arra törekszik, hogy lehetővé tegye:

a) Jugoszlávia átalakítását demokratikus és föderatív közösséggé, azaz az állampolgárok és a föderális egységek közösségévé;

b) az állampolgár szerepének alkotmányos szavatolását a tekintetben, hogy alaptevékenységévé váljon a közösség demokratikus integrálódásának a föderáció szintjén éppúgy, mint a föderális egységekben és saját lakóhelyén;

c) Jugoszlávia – mint képviseletileg demokratikusan berendezett föderális közösség – politikai szerveződését a jugoszláv parlament útján (annak két tanácsával), melyekben a jugoszláv állampolgárok, illetve a föderális egységek közvetlenül képviseltetik magukat;

d) olyan politikai, kulturális és jogi előfeltételek megteremtését, melyek között jogszabályok szavatolják, s nem hatalmasságok tetszőlegessége engedélyezi a politikai állásfoglalások pluralizmusát, hogy azután ezek nyilvános szembesülése tudatosítsa a közösségi jót legalább a jugoszláv, s ha távlatilag lehetséges, az európai szinten;

e) a törvényes garancia megőrzését minden munkába álló polgár számára, hogy befolklása legyen saját munkájának igazgatására abban a környezetben, ahol dolgozik.

4. Hogy e célok elérhetővé váljanak, s megszilárdulhassanak az eljövendő nemzedékek számára, annak előfeltétele, hogy az Egyesület tagjai:

a) szabad elhatározásukból lépjenek be az Egyesületbe, elősegítve a kijelölt célok megvalósítását;

b) felismerjék annak a Jugoszláviának a korlátait, amely a lakosság „elsődleges nemzetileg” meghatározott életvitelének kifejezője lenne, mert abból indulnak ki, hogy az

egész lakosság számára épp azok a létfeltételek a leglényegesebbek, amelyek ésszerűen csak országos szinten rendezhetők;

c) kölcsönösen elfogadják egymás eszmei, nemzeti, politikai, vallási, érdekbeli és egyéb sajátosságait, mint olyan tényeket, amelyeket érdemes figyelembe venni, hogy azután demokratikus módszerekkel olyan megoldásokat találhassunk és képviselhessünk, amelyek mindenkire nézve a leginkább elfogadhatók;

d) azt tekintsek demokratikus megoldásnak, amely a szavazatok száma alapján létrejövő többségi uralmat jelenti, eljárásbeli rendszerrel szavatolva a bármilyen formában kialakuló kisebbség és az egyén sérthetetlen jogait, valamint a közöttük fennálló különbségek iránti türelmet;

e) meggyőződéssel vallják, hogy kizárólag demokratikus és nyilvános ténykedéssel érhetőek el azok a célok, amelyek tartalmukban is demokratikusak.

A JDKE (UJDI) ALAPSZABÁLYA

1. Az Egyesület célja (amit főbb vonalaiban a jugoszláv demokratikus kezdeményezés Kiáltványába foglalt program tartalmaz) a politikai és kulturális ténykedés Jugoszlávia demokratikus átalakulása és integrálódása érdekében.

2. Az Egyesületnek Jugoszlávia minden polgára tagja lehet, aki elfogadja Programját. Tagfelvétel írásbeli jelentkezés révén.

3. Egyesületünk tagja más szervezeteknek is tagja lehet.

4. Az Egyesület nyilvánosan és önállóan ténykedik, felhasználva a meglévő hírközlő eszközöket, és azokat, amelyeket a lehetőség szerint maga alapít; az Egyesület állásfoglalásait és közleményeit tagjainak nyelvében és írása szerint közöljük.

5. Az Egyesület a Közgyűlés, a Tanács, a Végrehajtó Bizottság és a területi szervezetek által elfogadott határozatok, valamint tagjainak nyilvános fellépései alapján fejti ki tevékenységét.

6. Egyesületi alapszervezetet – saját szükségletük szerint – az egyesületi tagok azokban a városokban és körzetekben hozhatnak létre, ahol legalább 25 tagunk van. Az alapszervezet végrehajtó bizottságot választ, legalább 3 taggal. A tagok külön érdekei szerint az Egyesület szakosztályokat alakít.

7. A Közgyűlés az alapszervezetek képviselőiből áll, s minden alapszervezet két képviselőt választ, ha tagjainak száma nem haladja meg az egyesületi összlétszám 5%-át; ezenfelül minden egyes százalékra egy újabb képviselő választható a Közgyűlésbe. Egyetlen alapszervezet sem részesedhet 25%-nál nagyobb arányban a Közgyűlés taglétszámában. Pénzügyi vagy utazási nehézségek esetén egy képviselő is képviselheti az alapszervezetet, s ilyenkor az általa előterjesztett alapszervezeti álláspontról való határozathozatal alkalmával az eredeti meghatalmazások alapján ismerik el szavazataik számát.

8. A Közgyűlés szabály szerint évente egyszer tart ülést, s az Egyesület munkaprogramjáról és más alapvető kérdésekről határoz. Az Egyesület Tanácsát és Végrehajtó Bizottságát, s azoknak elnökeit a Közgyűlés választja. Ezt megelőzően megszabja minden szerv taglétszámát. A Közgyűlés szavazattöbbséggel dönt, s határozatai akkor jogerősök, ha az ülésen legalább négy föderális egység képviselői jelen vannak.

9. A Tanács évente legalább egyszer összeül és programjellegű kérdésekben dönt. A Tanács elnökhelyettest választ.

10. A Végrehajtó Bizottság végrehajtja a Közgyűlés és a Tanács határozatait, megszervezi az Egyesület napi munkáját, egyezteti az alapszervezetek és a szakosztályok tevékenységét, képviseli az Egyesületet, gondoskodik az Egyesület pénzügyviteléről, és összehívja a rendes közgyűlést. A Végrehajtó Bizottság köteles rendkívüli közgyűlést összehívni, ha ezt a Tanács, a tagság 20%-a, vagy legalább 3 alapszervezet kéri. A Végrehajtó Bizottság megválasztja az Egyesület titkárát, aki távollétében a Végrehajtó Bi-

zottság elnökét helyettesíti. Ha a Végrehajtó Bizottság elnöke felhagy feladatkörének ellátásával, a Közgyűlés következő összejöveteléig a Végrehajtó Bizottság ügyvezető elnököt választ a helyébe. Az alapszervezetek és a szakosztályok jelentései alapján és a tagok nyilvános tevékenységébe való betekintése alapján a Végrehajtó Bizottság a Közgyűlés rendes ülésén beterjeszti azoknak a tagoknak a névsorát, akik az előző évben tevékenyen kivették részüket az Egyesület munkájában, s ezáltal létrehozták az Egyesület aktív tagbázisát. A Végrehajtó Bizottság munkájában – a műszaki és a pénzügyi lehetőségekkel összhangban – az alapszervezetek és a szakosztályok tagjai is részt vesznek.

11. Az Egyesület bevételeit a tagsági díjak (minden foglalkoztatott tag a saját föderális egységében megvalósított havi átlagfizetés 10%-át fizeti évi tagdíjként), az önkéntes adományok, a pót- és céleszközök, valamint a saját kiadványokkal megvalósított eszközök és szerzői jogdíjak képezik. A pénzügyvitelt a Felügyelő Bizottság ellenőrzi, amelyet a Tanács választ. A Felügyelő Bizottság jelentései a Közgyűlés elé kerülnek.

12. Az Egyesületet mint a polgárok egyesületét jegyezzük be az illetékes állami szervnél.

13. Alapszabályaink az alapító közgyűlés jóváhagyása után lépnek hatályba.

14. Egyesületünk székehelye: Zagreb, Trg žrtava fašizma 13.

15. Az Egyesület munkájának megszűnése esetén esetleges vagyona a Jugoszláv Vöröskeresztet illeti meg.

JUGOSZLÁV MUNKÁSPÁRT (Radnička partija Jugoslavije)

1. *Radnička partija Jugoslavije (RPJ) – Jugoszláv Munkáspárt (JMP).*
2. *A kezdeményezés időpontját nehéz lenne pontosan meghatározni. A későbbi kezdeményező bizottság elnöke, Milosav V. R. Jovanović végérvényesen 1990. március 13-án határozta el, hogy megalapítja a Munkáspártot, s akkor már megfogalmazta a program alapját képező Kiáltvány téziseit is. Ezt a tervezetet másnap a hivatalosan létrejött Kezdeményező Bizottság is elfogadta, amelynek tagjai: Božidar Stamatović, belgrádi újságíró, Tomo Kupresaković, vinkovci munkás, Nedo Marić, belgrádi munkás és Dragan Nidžović, čačaki munkás.*
3. *Még nincs.*
4. *Az alapító okiratot, a programot és az alapszabályokat az alakuló közgyűlésre készítjük elő, amelyet május 1-jére hívtunk össze, Belgrádban. A Kiáltványt viszont, amely programelveinket tartalmazza, mellékeljük válaszlevelünkhöz.*
5. *Nem.*
6. *Ezt az alapszabályok írják majd elő.*
7. *Egyelőre csupán Kezdeményező Bizottságunk van, de hamarosan megalakul az Alapítók Fóruma is.*
8. *Még nem alakultak.*
9. *A szabályzaton most dolgozunk. Olyan szerveződési formákat igyekszünk találni, amelyek a leghatékonyabb védelmet nyújthatják a „munkaerőnek”, amelynek pártja a Munkáspárt.*
10. *A tagtoborzás folyamatban van, s a tagok létszámáról majd csak az alapító közgyűlés megtartása után szólhatunk.*
11. *Székhelyünk Belgrádban lesz, addig minden információért és adatért a következő címhez kell fordulni: Milosav V. R. Jovanović, 11000 Beograd, K. Miloša 44. 1/3. Tel.: 011/641-434.*